

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLNÍ DRUŽINY

**Základní škola Plavy, okres Jablonec nad Nisou,
příspěvková organizace, Plavy 65, 468 46**

1. Identifikační údaje

Adresa školy: Základní škola Plavy, příspěvková organizace, Plavy 65, 468 46

Telefon: 483 398 181

Ředitelka školy: Mgr. Jana Kneřová

IČO 727 44 162

Webové stránky: www.zsplavy.cz

E-mail: jana.knerova@zsplavy.cz

Vypracovala: Mgr. Ivana Brezarová

Schválila: Mgr. Jana Kneřová

Účinnost: 1. 9. 2013

Pedagogická rada projednala dne: 26. 8. 2013

Školská rada projednala dne: 27. 8. 2013

2. Charakteristika školní družiny

Školní družina je místem pro další mimoškolní aktivity žáků z 1. - 5. ročníku Základní školy Plavy. Program školní družiny je zaměřen na všeobecné vzdělávání a rozpracován do měsíčních tematických okruhů. Při zájmové, rekreační a odpočinkové činnosti je kladen důraz na obsah, metody a formy práce založené na spolupráci žáků, kde dochází k naplňování klíčových kompetencí.

Cíle školní družiny

- pomoci žákům uplatnit své zájmy a potřeby
- umožnit žákům odreagovat se a uvolnit
- zabezpečit pocit bezpečí a klidu
- rozvíjet fantazii a dovednosti
- rozvíjet týmovou spolupráci
- ocenit práci a pomoc druhých
- vštěpovat žákům návyky slušného chování
- učit žáky aktivně trávit volný čas, udržovat fyzické a duševní zdraví
- navozovat pozitivní vztah k přírodě a životnímu prostředí

Provoz a vnitřní režim

Provoz školní družiny je rozdělen na ranní a odpolední provoz.

dohled nad žáky: 6:15 do 6:45 hod

ranní provoz školní družiny: 6:45 do 7:30 hod

odpolední provoz: 11:40 do 16:00 hod

2.1 Činnost družiny se uskutečňuje především těmito formami:

- příležitostnou výchovnou, vzdělávací, zájmovou a tematickou rekreační činností
- pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činností
- využitím otevřené nabídky spontánních činností
- družina umožňuje účastníkům odpočinkové činnosti a přípravu na vyučování

2.2 Délka a časový plán vzdělávání

Žák školní družiny, je přijímán na dobu jednoho roku. Na začátku školního roku odevzdá řádně vyplněný zápisní lístek. Žáci mají možnost navštěvovat ve škole různé zájmové kroužky, které se každý rok aktualizují.

Oddělení se řídí týdenní skladbou zaměstnání. Sestavuje ji vychovatelka a měly by v ní být zastoupeny všechny formy vzdělávání. Skladba zaměstnání je uzpůsobena věku žáků. Důležitá je motivace, individuální přístup ke každému žákovi a schopnost komunikace vychovatelky s žáky. Hodnocení činností probíhá formou rozhovoru, výstavky.

2.3 Materiální, prostorové, technické podmínky

Školní družina je součástí Základní školy Plavy, nachází se v 1. poschodí budovy, pro svou činnost využívá místnost herny vybavené:

- materiálně – pomůckami k výchovným činnostem, hračkami, stavebnicemi, stolními hrami, časopisy, knihami
- audiovizuální technikou – počítačem
- hygienicky – místnost herny vybavená umyvadly
- jiné – školní družina využívá pro svoji činnost další prostory ZŠ (třídy, počítačovou učebnu, třídu s klavírem, školní knihovnu, školní zahradu a školní hřiště (hřiště s umělým povrchem), dětské hřiště
- pedagogičtí pracovníci sledují další možnosti doplnění a zlepšení materiálních podmínek

2.4 Spolupráce školní družiny s dalšími subjekty

Pro zabezpečení kvalitní mimoškolní zájmové činnosti ŠD je důležitá vzájemná spolupráce s pedagogickými pracovníky – učiteli, zákonnými zástupci a jinými subjekty (provázanost ŠD s okolím).

Pravidelná vzájemná spolupráce se školní družinou Velké Hamry, městskou knihovnou v Tanvaldu, obecní knihovnou v Plavech.

2.5 Personální a ekonomické podmínky

Pedagogický pracovník (vychovatelka) splňuje podmínky stanovené zákonem o pedagogických pracovnících.

Příspěvek na činnost školní družiny pro žáky základní školy ve výši 100,-Kč za každé pololetí je stanoven ředitelkou školy. Příspěvek je hrazen platbou v hotovosti.

2.6 Bezpečnost a ochrana zdraví

Bezpečnost ve všech využívaných prostorách je zajištěna:

- Vnitřním řádem ŠD
- vnitřním řádem specializovaných učeben
- řádem dětského hřiště
- v dalších prostorách školy se žáci řídí pokyny pedagogických a provozních pracovníků.

2.7 Podmínky pro přijetí žáka do ŠD

- účastník ŠD a jeho zákonný zástupce jsou seznámeni s Vnitřním řádem školní družiny
- zákonný zástupce vyplní zápisní lístek do školní družiny, který musí obsahovat všechny informace a mimořádné informace o zdravotním stavu (alergie apod.)
- u krátkodobých akcí zájmového vzdělávání musí mít účastník vyplněnou písemnou přihlášku – podepsanou jeho zákonným zástupcem

O přijetí žáků do školní družiny rozhoduje ředitelka školy na základě vyplněných údajů v zápisním lístku a splněných kritérií pro přijetí, s ohledem na kapacitu školní družiny a dodržení termínu pro podávání přihlášek.

Kritéria pro přijímání žáků do školní družiny (v pořadí podle důležitosti při rozhodování):

- 1) žák/žákyně 1. a 2. ročníku
- 2) žáci dojíždějící
- 3) sourozenec ve školní družině (jiný blízký příbuzenský vztah)
- 4) sourozenec ve škole
- 5) žák/žákyně 3. ročníku
- 6) žák/žákyně 4. a 5. ročníku

2.8 Podmínky ukončení docházky žáka do školní družiny

Docházka žáka do školní družiny je ukončena společně s ukončením daného školního roku. Docházka žáka může být ukončena také během školního roku, a to na základě předložení písemné odhlášky zákonnými zástupci žáka. Pokud žák narušuje soustavně Vnitřní řád školní družiny a činnost školní družiny, může být rozhodnutím ředitelky z družiny vyloučen. Ředitelka může rozhodnout o vyloučení žáka ze ŠD, pokud tento žák soustavně nebo nějakým významným projevem porušuje kázeň a pořádek, ohrožuje zdraví a bezpečnost svoji nebo ostatních účastníků či dlouhodobě svévolně nenavštěvuje ŠD, popř. z jiných zvláště závažných důvodů.

2.9 Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními potřebami a žáků mimořádně nadaných

Vzdělávání žáků se speciálními potřebami a žáků mimořádně nadaných se uskutečňuje plně v souladu s ŠVP školy a s materiálními, technickými a personálními podmínkami školní družiny. Vzdělávání žáků se speciálními potřebami a žáků mimořádně nadaných se ve školní družině realizuje zpravidla formou individuální integrace. Při práci s žáky vycházíme z doporučení pedagogicko-psychologické poradny, popř. speciálně pedagogického centra. Spolupracujeme se zákonnými zástupci žáka, třídním učitelem a vedením školy.

3. Klíčové kompetence žáků

3.1 Kompetence k učení

- samostatně pozoruje, porovnává, experimentuje a pokračuje v rozšiřování znalostí, v rozvoji dovedností z výuky formou hry, zábavy – spontánně a vědomě
- pro efektivní učení vybírá a využívá vhodné způsoby, započatou práci dokončí (den, týden)
- klade si otázky a hledá na ně odpovědi, dokáže své výsledky zhodnotit a diskutovat o nich
- propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy

3.2 Kompetence k řešení problémů

- vede žáky ke kamarádství, ohleduplnosti, pomoci, vhodnému chování a jednání
- zdánlivě malé problémové situace řeší samostatně, ale i s pomocí dospělé osoby
- žák přebírá odpovědnost, dokáže se omluvit, uzná svoji chybu, volí prostředky a způsoby pro splnění jednotlivých aktivit
- objevuje různé varianty k řešení problému, hodnotí výsledky úspěchu-neúspěchu

3.3 Kompetence komunikativní

- žák se projevuje v jednotlivých vzdělávacích oblastech,
- formuje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně a souvisle v písemném a ústním projevu
- naslouchá a bere v úvahu i názory jiných žáků (v případě nepravdy dokáže uznat chybu)
- navazuje nové přátelské vztahy se spolužáky
- čerpá informace z časopisů, obrázkových materiálů, z mluveného slova, společenských her a soutěží

3.4 Kompetence sociální a personální

- žák pracuje samostatně, spolupracuje ve skupině, podílí se na vytváření pravidel
- podílí se na vytváření příjemné atmosféry, na základě ohleduplnosti a úcty ke spolužákům, pedagogům
- přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů
- v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- zájmová, rekreační a odpočinková činnost podporuje celkové uspokojení žáka

3.5 Občanské kompetence

- dodržuje pravidla slušného chování
- dokáže poskytnout pomoc dle svých možností (křivda, ublížení, hrubé zacházení, útlak, první pomoc)
- získává znalost svých práv a povinností (dokáže je uplatnit a dodržovat)
- není lhostejný k poškození osobního, školního, ale i veřejného majetku
- rozvíjí a vnímá vztahy k lidem, prostředí, k přírodě
- seznamuje se s kulturním děním (výstavy, soutěže, sportovní aktivity, kulturní vystoupení)
- svým chováním a jednáním přispívá ke zlepšení kvality životního prostředí

3.6 Kompetence pracovní

- používá běžné materiály, nástroje a vybavení
- dodržuje vymezená pravidla (bezpečnost práce, ochrana zdraví)
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech
- rozvíjí schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní i druhých
- závěrečné hodnocení činnosti se propojuje s hodnocením – pedagoga, sebehodnocením žáka skupinovým hodnocením žáků

3.7 Kompetence k trávení volného času

- dokáže účelně trávit volný čas (důležité ve spontánní činnosti)
- umí si vybrat zájmovou činnost dle svých dispozic
- rozvíjí své zájmy v organizovaných a individuálních činnostech
- rozvíjí schopnost aktivního trávení volného času
- naplňuje a uspokojuje své potřeby (seberealizace)

4. Charakteristika školního vzdělávacího programu

4.1 Člověk a jeho svět

4.1.1 Místo, kde žijeme

Zahrnuje poznávání nejbližšího okolí, ve kterém žák vyrůstá (rodina, bydliště, škola, služby v obci, tradice, pověsti). Žáci se učí poznávat krásu v přírodě, v mezilidských vztazích, výtvořech lidské činnosti. Do tohoto okruhu zahrnujeme i dopravní výchovu. Žáci se denně setkávají s dopravními situacemi, seznamujeme je s dopravními pravidly pro chodce a cyklisty. Vysvětlujeme jim, jak důležitá je bezpečnost při pohybu na komunikacích.

4.1.2 Lidé kolem nás

Osvojování si běžných pravidel kulturního chování (zdravení, poděkování, oslovení, tolerance, schopnost sdělování a naslouchání, vytváření kladného vztahu ke spolužákům, rozumné řešení konfliktních situací, vytváření vlastního sebevědomí, předcházení šikaně, chování ve společných prostorách, základy stolování.

4.1.3 Rozmanitost přírody

Zabývá se poznáváním rozmanitosti živé a neživé přírody. Probíhá většinou formou vycházek, kde žáci poznatky nejen získají, ale také využijí v dalších aktivitách (výtvarné práce z přírodnin, didaktické hry).

4.1.4 Lidé a čas

Vytváření základů pro smysluplné využití volného času, žáci se učí dodržovat každodenní režim družiny, využít svůj čas, ale také čas druhých, tvoří si návyk pro pravidelnou a účelnou přípravu na vyučování. Vedeme žáky k ochraně přírody a životního prostředí.

4.1.5 Člověk a jeho zdraví

Žáci se učí chránit své zdraví, předcházet nemocem a úrazům, dbát na bezpečnost při činnostech, dodržovat osobní hygienu, podle počasí se vhodně oblékat, věnovat se pohybovým aktivitám, pravidelný pobyt venku.

4.2 Podzim

4.2.1 Místo, kde žijeme

Poznáváme prostory ŠD, prvňáčky seznamujeme s prostory školy a školní družiny, školní zahrady, poznáváme všechno, co nového prostředí přináší. Vycházky do okolí školy, při kterých navštívíme různá místa – les Buben, hřiště Doleneč, vycházky po obci Plavy a Haratice.

Žáci se tak učí orientaci v okolí bydliště, školy, naučí se znát trasy k daným místům. Žáky vedeme k dodržování pravidel silničního provozu (chůze po chodníku, přecházení silnice).

4.2.2 Lidé kolem nás

Seznamujeme se s prvňáčky, pro představování využijeme seznamovací hry. Dbáme na osvojování a dodržování základů společenského chování a jednání mezi lidmi v rodině, ve škole, ve společnosti. Známe „kouzelná slovíčka“. Názorné vhodné chování můžeme ukázat formou hry: návštěva u lékaře, v restauraci, v divadle, v dopravním prostředku. Základy správného stolování, dodržování osobní hygieny před obědem, chování v prostorách jídelny, vedeme děti k sebeobsluze ve školní jídelně, prvňáčkům ze začátku pomáháme. V praxi se učíme zásadám hygieny (čištění zubů po obědě, mytí rukou před jídlem). Dbáme na dodržování pořádku ve vlastních věcech (pořádek ve školní aktovce, v šatně, dodržujeme pořádek ve školní družině).

4.2.3 Lidé a čas

Seznamujeme žáky s režimem školní družiny, učíme se respektovat čas druhých, využívat svůj vlastní a vytvářet si návyky.

Oběd – vždy po skončení vyučování.

Odpočinkové činnosti – klidové hry žáků v družině, odpočinek na koberci, poslech a četba z dětských časopisů a knih, poslech pohádek na počítači, pořekadla a přísloví, kreslení a malování, společenské hry, námětové hry, konstruktivní hry se stavebnicemi, rozhovory s žáky. Vedeme žáky, aby si sami vybrali činnost, nebo jim nějakou nabídneme. Dbáme na bezpečnost a vhodné chování žáků.

Rekreační činnosti – každodenní pobyt venku, vycházky, pobyt na školním hřišti, zahradě, v parku, v lese.

Zájmové činnosti – výtvarné, literární, hudební, dramatizační, pracovní, dopravní, pohybové, hry a besedy.

Výtvarné a pracovní – malování a kreslení („Ahoj z prázdnin“, hry s barvami, kreslení a malování podle skutečnosti – rostliny, ovoce, zelenina. Práce s papírem (vyrábění draků,

vytrhávání, stříhání, lepení, ruční činnosti – vyšívání, šití, využívání přírodního materiálu – kašany, žaludy, šípky, jeřabiny, větvičky, dýně, listy stromů, makovice, šišky).

Literární – četba na pokračování, básně a říkadla, dramatizace pohádek a příběhů, poslech CD nahrávek. Hudební chvílky zpěv písní s hudebním doprovodem, hudebně pohybové hry, soutěže.

Příprava na vyučování – didaktické hry – procvičování myšlení, paměti, pozornosti, představitivosti, postřehu, upevňování a doplňování znalostí z českého jazyka, matematiky, předmětu Člověk a jeho svět. K novému poznání využijeme články v dětských časopisech, pracujeme s encyklopedií, pro žáky připravujeme zábavné testy, hádanky, křížovky, kvízy. Vedeme žáky k šetrnému zacházení s knihami a učebnicemi.

4.2.4 Rozmanitost přírody

Zařazujeme vycházky do přírody, lesa, k potoku. Pozorujeme změny v přírodě, poznávání květin, hub, rozlišování listnatých a jehličnatých stromů podle listů a plodů, vypravujeme si o odletu stěhovavých ptáků, sbíráme přírodniny pro výtvarné práce a výstavky. Podzimní práce na zahradě, její kuchyňské využití, důležitost pro naše zdraví. Vedeme žáky k správnému chování v přírodě a k její ochraně.

4.2.5 Člověk a jeho zdraví

Pro žáky je důležitý každodenní pobyt na čerstvém vzduchu. Zařazujeme pohybové hry, které u žáků rozvíjejí pohybové schopnosti a dovednosti (hry s míči, švihadla, obruče, závodivé hry), vytváříme prostor pro individuální činnost. Při hrách dbáme na dodržování určených pravidel, zásad fair play, bezpečnosti. Vedeme žáky k péči a ochraně zdraví, výběru vhodného oblečení, předcházení nemocem.

4.3 Zima

4.3.1 Místo, kde žijeme

Zařazujeme vycházky do okolí školy, „poznáváme naši obec“ - žáci se seznamují s historií a současností, využíváme staré fotografie. Při vycházkách sledujeme, jak se obec mění, všímáme si vánoční výzdoby domů.

Zařazujeme hry s dopravní tematikou – chování v dopravním prostředku, bezpečnost dětí v autě, dopravní kvízy.

4.3.2 Lidé kolem nás

Vedeme děti k rozlišování správného a nesprávného jednání (pravdomluvnost, čestnost, spravedlnost, vlídnost, tolerance, sobectví, závist). Umožňujeme žákům vyjádřit svůj názor, podporujeme vytváření vlastního sebevědomí. Chování ve školní družině – správné zacházení s hračkami, úklid her a hraček po skončení činnosti.

4.3.3 Lidé a čas

Seznamování žáků s lidovými tradicemi, vytváření citového vztahu k hodnotám, které vytvořili naši předkové. Vánoce a vánoční zvyky, návštěva vánoční výstavy, karnevalové veselí.

Odpočinkové činnosti – klidné hry dle výběru žáků, komunikativní kruh, četba na pokračování, rukodělné činnosti, kreslení a malování.

Rekreační činnosti – vycházky do přírody, hry na sněhu a se sněhem, jízda na bobech, ježdících, zimní radovánky, stavba sněhuláků, sněhových staveb, zimní olympiáda, závody.

Zájmové činnosti – výtvarné a pracovní. Vyrábění postaviček čerta, anděla a Mikuláše, vánočních přáníček, drobných dáreků, zdobení vánočního stroměčku – zhotovování ozdob, zimní a vánoční výzdoba družiny, zimní sporty. Vyrábíme dárky k zápisu do 1. ročníku.

Rukodělné činnosti – vystřihovánky z papíru, papírové ozdoby, rozvoj jemné motoriky, tvořivosti, pečlivosti, vytrvalosti a přesnosti.

Literární – básničky a říkadla o zimě, zvyky, obyčeje, přísloví a pořekadla. Hudební chvílky – zpěv vánočních koled.

Příprava na vyučování – prohlubování znalostí o zimě, zimním období, vhodné didaktické hry na prohloubení učiva, rozvoj prostorové orientace, paměti a postřehu.

4.3.4 Rozmanitost přírody

Při vycházkách pozorujeme změny v zimní přírodě, pomáháme zvířátkům v zimě. Zařazujeme hry a soutěže o přírodě, pracujeme s knihami a časopisy, obrázky zvířat. Rozvíjíme u žáků kladný vztah k živé přírodě, povídáme si s dětmi o domácích mazlíčcích.

4.3.5 Člověk a jeho zdraví

Rekreační činnosti volíme venku, jsou-li nepříznivé podmínky, volíme v místnosti náhradní činnost. Dbáme na bezpečnost, předcházíme úrazům při zimních sportech. Podporujeme u žáků aktivní odpočinek, který má odstraňovat únavu.

4.4 Jaro, léto

4.4.1 Místo, kde žijme

Při vycházkách si všímáme života v obci, hovoříme, co bychom chtěli změnit a vylepšit. Výpravy za poznáním. Poznáváme lidové tradice. Soutěže a kvízy ve znalostech pravidel silničního provozu i během vycházky, využití dopravních situací.

4.4.2 Lidé kolem nás

Naše rodina – rozhovory s žáky, upevňování správných vztahů k rodině, rodičům, prarodičům, rodinné vztahy. Svátek matek - výroba přáníček.

Známe zaměstnání svých rodičů, děti by měly umět jejich práci pojmenovat, vypravujeme si, čím by chtěly být. Nezapomínáme na tradiční řemesla, využíváme obrázků, knih. Můj nejlepší kamarád – žáci poznali během roku nové kamarády, vyprávíme si o přátelství, čeho si na kamarádovi vážím, co by ho potěšilo, dáváme si malé dárečky. „Známe školu“ - víme, jak se jmenuje paní ředitelka, paní učitelka, paní vychovatelka. Vedeme žáky k samostatnosti, odstraňujeme ostych, vytváříme kolektivní cítění.

4.4.3 Lidé a čas

Odpočinkové činnosti – odpočinek na koberci, klidné, pohybově nenáročné vycházky, námětové hry, konstruktivní, stolní společenské hry, práce na počítači.

Rekreační činnosti – tělovýchovné chvílky zaměřené na upevňování návyků správného držení těla, uvolňovací cviky, drobné pohybové hry na hřišti, v zahradě, ve volné přírodě s obsahem základní lokomoce (chůze, běh, skok, házení, chytání míče). Překonávání přírodních překážek, pobyt v lese, pobyt u vody, na louce. Využíváme krásného počasí ke každodennímu pobytu venku, organizujeme delší vycházky a výlety.

Zájmové činnosti – výtvarné a pracovní – kreslení a malování na náměty jarní přírody, velikonoční tradice – vyrábění jarních a velikonočních dekorací a přáníček, práce s textilem. Upevňujeme základy hygieny při práci (úklid pomůcek, mytí rukou během činnosti a po ní). Kreslení a malování na náměty léta – aktivity spojené s pobytem venku.

Literární činnosti – poznáváme knihy pro děti, správné zacházení s knihou, jak kniha vzniká – autor, spisovatel, ilustrace, ilustrátoři. Hudební chvílky – písničky o jaru a zvířátkách.

Příprava na vyučování - didaktické hry zaměřené na procvičování probrané látky, prohlubování přírodovědných a vlastivědných poznatků při vycházkách. Rozvíjení slovní zásoby, paměti, postřehu, hlasité a tiché čtení, správná výslovnost, jazykolamy, péče o úpravu v sešitech.

4.4.4 Rozmanitost přírody

Pozorujeme změny v přírodě, hovoříme o rysech jara a léta, v přírodě se chováme tiše, připomínáme si Den Země - úklid v okolí školy, v lese, vodní toky. Jarní práce na zahradě.

4.4.5 Člověk a zdraví

Zařazujeme pohybové a sportovní hry, sportovní soutěže, překonáváme přírodní překážky. Při hrách se nedopouštíme žádných hrubostí, učíme se pohrávat, smysl pro fair play hru, kázeň, kolektiv.

Snažíme se předcházet nebezpečí a úrazům, správná ochrana před sluncem, bezpečné opalování, nepřepínáme své síly, koupeme se na vyhrazených místech. Nebezpečí, které číhá v přírodě – klíšťata, nemocná zvířata, jedovaté rostliny. Důležitá telefonní čísla, učíme se, jak telefonovat.

Mgr. Jana Kneřová

Mgr. Ivana Brezarová

ředitelka školy

vychovatelka